

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 430/2012-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. októbra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť M. C., N., zastúpeného JUDr. M. C., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 47/2011 z 30. mája 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. C. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. augusta 2012 doručená sťažnosť M. C. (ďalej len „sťažovateľ“, v citáciách aj „žalobca“), v ktorej namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Sžo 47/2011 z 30. mája 2012.

2. Sťažovateľ v sťažnosti (bod I) uviedol tento skutkový stav:

„Sťažovateľ podal dňa 18. 01. 2008 na Krajský súd v Banskej Bystrici žalobu na preskúmanie postupu a rozhodnutia orgánu verejnej správy - verejnej vysokej školy. Dňa 04. 06. 2008 Krajský súd v Banskej Bystrici na pojednávaní rozhodol tak, že žalobu zamietol.

Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ odvolanie na Najvyšší súd SR, ktorému nebolo vyhovené a rozsudkom zo dňa 18. 03. 2009 bolo toto rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdené.

Sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť, ktorej Ústavný súd SR nálezom zo dňa 09. 12. 2010 sp. zn. II. ÚS 341/09 vyhovel a zrušil rozhodnutie Najvyššieho súdu SR.

Uznesením zo dňa 06. 04. 2011 sp. zn. 2 Sžo 4/2011 Najvyšší súd SR zrušil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 04. 06. 2008.

Krajský súd v Banskej Bystrici v konaní sp. zn. 23 S/41/2011 rozsudkom zo dňa 01. 06. 2011 opätovne žalobu zamietol.

Proti tomuto rozsudku sťažovateľ podal odvolanie. Najvyšší súd SR rozsudkom zo dňa 30. 05. 2012 sp. zn. 2 Sžo/47/2011 potvrdil rozhodnutie prvostupňového súdu.“

3. Ústavný súd poznamenáva, že sa bude zaoberať obdobím konania všeobecných súdov v predmetnej veci po svojom rozhodnutí nálezom sp. zn. II. ÚS 341/09 z 9. decembra 2010 a podrobí ústavnoprávnemu prieskumu podľa návrhu sťažovateľa (pozri petit sťažnosti – bod 10) odvolací rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžo 47/2011 z 30. mája 2012 a konanie mu predchádzajúce.

4. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že najvyšší súd konal vo veci vedenej pod sp. zn. 2 Sžo 47/2011 ako súd odvolací, a to o odvolaní sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 23 S/41/2011 z 1. júna 2011, ktorým krajský súd zamietol žalobu sťažovateľa v konaní o preskúmanie zákonnosti

rozhodnutia verejnej vysokej školy – U. (ďalej len „vysoká škola“) č. Z 4109/2007 z 27. novembra 2007, ktorým bola sťažovateľovi ako študentovi ekonomickej fakulty vysokej školy uložená povinnosť zaplatiť školné za akademický rok 2007/2008 z dôvodu, že pri svojom štúdiu na označenej fakulte vysokej školy prekročil štandardnú dĺžku štúdia piatich rokov. Sťažovateľ súbežne študoval na právnickej fakulte a na ekonomickej fakulte, pričom päťročné štúdium na právnickej fakulte ukončil v roku 2007, avšak na ekonomickej fakulte vysokej školy študoval namiesto štandardných piatich rokov až šesť rokov, pričom šiesty rok, o ktorý prekročil štandardnú dĺžku tohto štúdia, bol v akademickom roku 2007/2008.

5. Podstatou námietok sťažovateľa je (podľa jeho názoru) nesprávna interpretácia a následná aplikácia ustanovení zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 131/2002 Z. z.“), najmä ustanovenia § 109 ods. 1 jeho poslednej vety: „*Študenti študijných odborov zriadených podľa predchádzajúcich predpisov a študenti doktorandského štúdia vo vedených odboroch alebo v umeleckých odboroch zriadených podľa predchádzajúcich predpisov dokončia štúdium podľa predchádzajúcich predpisov.*“ Sťažovateľ tvrdí, že argumentácia (záver) najvyššieho súdu, že sa „*posledná veta nevzťahuje na sťažovateľa*“ a taktiež že „*z kontextu vety... nikde nevyplýva, že definícia študenti študijných odborov zriadených podľa predchádzajúcich predpisov sa vzťahuje iba na osoby, ktoré mali štatút študenta v dobe nadobudnutia účinnosti zákona č. 131/2002 Z. z.*“. Podľa názoru sťažovateľa „*argumentácia najvyššieho súdu je v tomto smere nepresvedčivá a nekoherentná*“.

6. Sťažovateľ taktiež namietal „*argumentáciu*“ najvyššieho súdu, že „*prekročil štandardnú dĺžku štúdia stanovenú na päť rokov podľa zákona č. 172/1990 Zb. a tým sa dopustil porušenia povinnosti podľa zákona č. 131/2002 Z. z. Opäť sa tu dostávame do základného rozporu medzi pôsobnosťou jednotlivých zákonov. Najvyšší súd opakovane zdôraznil, že prechodné ustanovenia § 109 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z. sa nevzťahuje na sťažovateľa - t. j. jeho štúdium by sa malo posudzovať podľa platného predpisu. Zároveň ale pri určení štandardnej dĺžky inžinierskeho štúdia odkazuje na zrušený zákon 172/1990*“.

Zb. Inú možnosť ani súd nemal, nakoľko ako už bolo uvedené vyššie, zákon č. 131/2002 Z. z. päťročné inžinierske štúdium nepozná.“. Sťažovateľ v súvislosti s tým tvrdil, že „V rámci princípu jednotného a ústavne konformného výkladu zákonných noriem nie je vyššie uvedený postup súdu obhájitelný a má za následok porušenie sťažovateľovho práva na spravodlivý proces.“.

7. Sťažovateľ tiež nesúhlasí s názorom najvyššieho súdu „že aj v čase prijatia sťažovateľa na štúdium existovala povinnosť platiť školné a to základe vtedy platného znenia §92 ods. 3 zákona č. 131/2002 Z. z. Nie je preto dôvod, prečo by sťažovateľ (podľa názoru súdu) nemal platiť školné aj podľa nového predpisu.“. Podľa názoru sťažovateľa „školné podľa vyššie uvedeného ustanovenia nebolo nikdy určené a ani vymáhané, je znenie irelevantné, nakoľko v dobe platnosti tohto ustanovenia ho sťažovateľ neporušil“. Taktiež podľa názoru sťažovateľa „nie je vyriešená problematika výšky školného, keďže táto má byť určená podľa § 92 ods. 3, ktorý sa sťažovateľa ako študenta prijatého na štúdium pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona netýka (§ 113a ods. 10). Postupom verejnej vysokej školy bola porušená základná zásada právneho štátu uvedená v č. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobilom, ktorý ustanoví zákon. Tento postup správneho orgánu svojím rozhodnutím odobril aj súd.“.

8. Sťažovateľ ďalej uviedol, že „Najvyšší súd SR ako pred ním aj Krajský súd Banskej Bystrici opomenuli výhradu sťažovateľa, že zákonná norma, o ktorú sa opiera rozhodnutie orgánu verejnej správy je nejednoznačná a zmätočná, najmä v tom smere, že jedno ustanovenie vylučuje platnosť iného, na ktoré sa následne potom odvoláva,“ a tiež že mu „nebolo... doručené vyjadrenie žalovanej k odvolaniu sťažovateľa. Vzhľadom na uvedené došlo k porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.“.

9. Najvyššiemu súdu ešte vytýkal, že „okrem vyššie uvedeného neriešil základné problémy, ktoré boli v konaní nastolené, a to:

- výška školného bola určená všeobecným interným predpisom fakulty, nie vysokej školy

- výšku školného určila dekanka fakulty, ktorá nemá právnu subjektivitu

- prvostupňové ako aj druhostupňové rozhodnutie nemá zákonné odôvodnenie tak aby bol možný ich prieskum

O vyššie uvedeních námietkach žalobcu najvyšší súd vôbec nerozhodoval ani vo zvyšku odôvodnenia neodkázal na odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici. Nakoľko ide o závažné námietky, ktorých podstata sa má v správnom súdnictve skúmať, bola týmto postupom súdu sťažovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom a tým porušené právo na spravodlivý proces.“

10. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Najvyšší súd SR v konaní 2 Sžo/47/2011 porušil sťažovateľove právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

2. Ústavný súd SR zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 30. 05. 2012 sp. zn. 2 Sžo 47/2011 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd priznáva sťažovateľovi trovy konania pred Ústavným súdom SR.“

11. Ako dôkazový materiál sťažovateľ k sťažnosti pripojil žalobu z 19. decembra 2007, rozsudok krajského súdu sp. zn. 23 S/12/2008 zo 4. júna 2008, odvolanie sťažovateľa z 15. júla 2008, rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžo 170/08 z 18. marca 2009, nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 341/09 z 9. decembra 2010, uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžo 4/2011 zo 6. apríla 2011, rozsudok krajského súdu sp. zn. 23 S/41/2011 z 1. júna 2011, odvolanie sťažovateľa z 11. júla 2011 a rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžo/47/2011 z 30. mája 2012.

II.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

13. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

15. Ústavný súd predovšetkým poznamenáva, že sťažovateľ v odôvodnení svojej sťažnosti (bod II – Porušenie základného práva alebo slobody) namietal aj porušenie práv podľa čl. 42 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 („*čl. 6 ods. 1 a 2*“) dohovoru, ako aj čl. 2 ods. 2 ústavy (časť III sťažnosti „*postup správneho orgánu... odobril aj súd*“) postupom v jeho veci konajúcich všeobecných súdov aj nad rozsah petitu sťažnosti (bod 10). Ústavný súd s prihliadnutím na rozsah svojej ústavnej preskúmvacej právomoci vyplývajúcej aj z už

citovaného ustanovenia § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde považoval tieto námietky sťažovateľa (kvalifikovane právne zastúpeného advokátom) za súčasť jeho všeobecnej argumentácie, ktorú samostatne neposudzoval a ani právne nevyhodnocoval.

16. Predmetom sťažnosti sťažovateľa je (teda) namietané porušenie označených práv zaručených ústavou a dohovorom postupom najvyššieho súdu a jeho rozsudkom sp. zn. 2 Sžo 47/2011 z 30. mája 2012 (bod 10).

17. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde... Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo... prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

18. Zo sťažnosti možno vyvodit', že sťažovateľ vidí porušenie svojho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) najmä v tom (body 5 až 9), že vo veci konajúce všeobecné sudy, najmä však najvyšší súd, nedostatočne vyhodnotili existujúci skutkový stav, nesprávne interpretovali a aplikovali na vec sa vzťahujúce (aktuálne) právne predpisy (normy), v dôsledku čoho potom skutkový stav nesprávne právne posúdili a vyvodili nesprávne právne závery.

19. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (ako aj práva na spravodlivý proces) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné sudy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje

na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03, I. ÚS 334/08).

20. Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) označeným rozhodnutím najvyššieho súdu, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecných súdov. V právomoci ústavného súdu zostalo následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci najvyššieho súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o odvolaní sťažovateľa rozsudkom sp. zn. 2 Sžo 47/2012 z 30. mája 2012 sú zlučiteľné s označeným článkom ústavy (resp. dohovoru).

21. Po oboznámení sa s obsahom rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd svoje rozhodnutie, ktorým na základe odvolania sťažovateľa potvrdil rozsudok krajského súdu č. k. 23 C/41/2011-23 z 1. júna 2011, náležite odôvodnil, čo potvrdzuje jeho argumentácia vychádzajúca z v konaní zisteného skutkového stavu a na neho nadväzujúcich právnych záverov. Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia po oboznámení podstaty prvostupňového rozsudku uviedol odvolaciu argumentáciu sťažovateľa a vyjadrenie žalovanej (vysokej školy) k nemu. Následne najvyšší súd svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2, § 246c ods. 1 prvá veta Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 250ja ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku rozsudkom, ktorý verejne vyhlásil (§ 156 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku), s tým, že termín verejného vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke

www.nsud.sk (§ 156 ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 prvá veta Občianskeho súdneho poriadku).

Podľa čl. 42 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky občania majú právo na bezplatné vzdelanie v základných školách a stredných školách, podľa schopností občana a možností spoločnosti aj na vysokých školách. Toto ustanovenie je potrebné vykladať v súlade s čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého sa možno domáhať práva podľa čl. 42 len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú, teda v predmetnej právnej veci podľa zákona č. 131/2002 Z. z.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z obsahu súdneho spisu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného, zistil, že žalobca bol rozhodnutím dekana F. č. 1572/2002 zo 7. júna 2002 prijatý na štúdium na vysokej škole v akademickom roku 2002/2003 formou denného štúdia v odbore „Financie, bankovníctvo a investovanie“, a to podľa ustanovenia § 58 ods. 3 zákona č. 131/2002 Z. z. Žalobca bol imatrikovaný na F. v študijnom odbore Financie, bankovníctvo a investovanie (imatrikulačný list č. FBI/18/1/2002 z 15. novembra 2002). Žalobca študoval na vysokej škole v uvedenom študijnom odbore v akademických rokoch 2002/2003, 2003/2004 (od 16. februára 2004 do 30. júna 2004 žalobca na základe súhlasu dekana č. ŠO 69/2004 z 10. februára 2004 študoval podľa individuálneho študijného plánu; žalobca mal na základe ďalšieho súhlasu dekana č. 1844/2004 z 15. júna 2004 predĺžené obdobie pre hodnotenie známku za uvedený akademický rok do 31. augusta 2004), 2004/2005, 2005/2006, 2006/2007 (od 1. apríla 2007 do 31. augusta 2007 žalobca na základe súhlasu prodekana pre pedagogickú činnosť č. 66/SO z 27. marca 2007 študoval podľa individuálneho študijného plánu) a 2007/2008, teda celkovo šesť rokov.

Dekanka E. č. 414/ŠO z 23. októbra 2007 určila žalobcovi výšku školného v akademickom roku 2007/2008 z dôvodu prekročenia štandardnej dĺžky štúdia študijného programu podľa § 53 ods. 3 o dobu jeden rok. Postupovala podľa Smernice č. 7/2006 U. o výbere školného na U. v akademickom roku 2007/2008 a § 92 ods. 4 a §.71 ods. 3 písm. b/ zákona č. 131/2002 Z. z. Pokračovanie v štúdiu v akademickom roku 2007/2008 je podmienené preukázaním úhrady školného hodnoverným spôsobom v zmysle § 92 ods. 4 a § 71 ods. 3 písm. b/ zákona č. 131/2002 Z. z. je študent povinný uhradiť školné vysokej škole. Porušenie tejto povinnosti bude považované za disciplinárny priestupok v zmysle § 72 zákona č. 131/2002 Z. z.

Rektorka U. rozhodla rozhodnutím č. Z 4109/2007 (spis 1880-2007-SR) z 27. novembra 2007 tak, že potvrdila oznámenie dekanke E. č. 414/ŠO z 23. októbra 2007 o určení výšky školného v akademickom roku 2007/2008 na tejto fakulte a žalobcovu žiadosť o preskúmanie tohto oznámenia zamietla.

Z oznámenia M. č. 2/2008-OK/sťaž. z 28. apríla 2008 (na základe sťažnosti žalobcu na postup žalovaného) vyplýva, že Smernicu č. 7/2006 o výbere školného na U. v akademickom roku 2007/2008 vydala verejná vysoká škola - U. - a nie jej organizačná zložka E. Verejná vysoká škola v súlade s § 11 ods. 2 zákona č. 131/2002 Z. z. v znení účinnom v čase vydania smernice v predpísanej lehote zverejnila školné a poplatky spojené so štúdiom na nasledujúci akademický rok. M. poukázalo na § 92 ods. 6 zákona č. 131/2002 Z. z. a zdôraznilo, že žalobca študuje päťročný študijný program šiesty rok, prekračuje teda štandardnú dĺžku štúdia. Okrem toho žalobca je absolventom P., ktorú súbežne študoval so štúdiom na E. a denné magisterské štúdium na P. ukončil štátnou záverečnou skúškou 28. mája 2007 - z toho vyplýva, že od 1. septembra 2002 na dvoch fakultách absolvoval desať rokov vysokoškolského štúdia a jedenásty rok ešte študuje. Ustanovenia o povinnosti uhrádzať školné a poplatky spojené so štúdiom podľa § 92 zákona č. 131/2002 Z. z. sa vzťahujú na študentov, ktorí boli na štúdium prijatí po 1. apríli 2002 (§ 113 ods. 3 citovaného zákona), teda aj na žalobcu. M. sa v oznámení o vybavení sťažnosti venovalo aj disciplinárnemu konaniu žalobcu, ktoré je pre predmetnú právnu vec irelevantné, preto na ňu Najvyšší súd Slovenskej republiky neodkazuje. V závere M. vyhodnotilo sťažnosť žalobcu na činnosť žalovaného v zmysle zákona č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach ako neopodstatnenú.

Univerzita M. vydala 20. decembra 2006 Smernicu č. 7/2006 o výbere školného na U. v akademickom roku 2007/2008 (v znení dodatkov), ktorú schválila rektorka univerzity prof. PhDr. B. K., CSc., pričom maximálna suma pre študentov, ktorí sú občanmi Slovenskej republiky bola stanovená na 42.000,-- Sk (1394,14 €). Podľa dodatku č. 1/2007 z 5. februára 2007 k Smernici č. 7/2006 výšku školného v študijných programoch uskutočňovaných na fakulte si určí fakulta osobitným predpisom. Smernica bola vydaná v súlade s § 92 ods. 1 až ods. 3, ods. 11 zákona č. 131/2002 Z. z. a neboli ňou rozšírené zákonné povinnosti študenta platiť školné, pretože povinnosť platiť školné je zakotvená v § 92 zákona č. 131/2002 Z. z. a Smernica bola vydaná na základe § 92 ods. 1 až ods. 3, ods.

11 zákona č. 131/2002 Z. z., čo je v súlade s čl. 13 ods. 1 písm. a/ Ústavy Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že zloženie senátu Krajského súdu v Banskej Bystrici, ktorý vo veci konal a rozhodol (JUDr. M. S., JUDr. D. M. a L. B.), je v súlade s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Ndzk 2/2008 zo dňa 17. apríla 2008. Podľa citovaného uznesenia z konania vo veci neboli vylúčení sudcovia Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. M. S., JUDr. D. M. a L. B. Konanie o námietke zaujatosti voči ostatným sudcom Krajského súdu v Banskej Bystrici (okrem iných aj voči JUDr. J. Š., ako štvrtému členovi senátu 23 S) bolo zastavené. Nedošlo preto k odňatiu žalobcu a žalovaného ich zákonnému sudcovi, resp. senátu.

Ako bolo uvedené vyššie žalobca bol prijatý na štúdium na vysokej škole v akademickom roku 2002/2003 podľa ustanovenia § 58 ods. 3 zákona č. 131/2002 Z. z. dňa 7. júna 2002. Jednoznačne a nepochybne sa naňho vzťahuje zákon č. 131/2002 Z. z. Študijný odbor „Financie, bankovníctvo a investovanie“ bol zriadený pred účinnosťou zákona č. 131/2002 Z. z. a prechodné ustanovenie § 109 upravovalo podmienky štúdia študentov aj tohto študijného odboru. Avšak, žalobca ku dňu účinnosti zákona č. 131/2002 Z. z. (t. j. k 1. aprílu 2002) nebol študentom F., bol len uchádzačom o štúdium. Uchádzač sa stáva študentom vysokej školy až dňom zápisu na štúdium - v žalobcovom prípade až po účinnosti zákona č. 131/2002 Z. z.

Zákonodarca v prechodných ustanoveniach citovaného zákona - § 109 a nasl. - riešil transformáciu existujúcich študijných odborov, tak aby po uplynutí zákonom stanovenej doby bolo štúdium na všetkých vysokých školách na Slovensku jednotné. Transformácia študijných odborov predstavuje jeden zo základných kameňov reformy vysokého školstva. Zákon č. 131/2002 Z. z. dôsledne rozlišuje medzi Študijnými odbormi a študijným programom.

Podľa ustanovenia § 109 ods.1 zákona č. 131/2002 Z. z. vysoké školy môžu od akademického roka 2005/2006 prijímať študentov len na štúdium študijných programov podľa tohto zákona a uskutočňovaných na základe kreditového systému splňajúceho rámcové usmernenie podľa § 62 ods. 4. V akademickom roku 2003/2004 a v akademickom roku 2004/2005 môžu vysoké školy prijímať študentov aj na štúdium študijných odborov zriadených podľa predchádzajúcich predpisov, ak majú v nich právo konať štátne skúšky.

V akademickom roku 2003/2004 a v akademickom roku 2004/2005 môžu vysoké školy a externé vzdelávacie inštitúcie prijímať študentov na doktorandské štúdium vo vedných odboroch alebo v umeleckých odboroch zriadených podľa predchádzajúcich predpisov, ak majú v nich právo konať dizertačné skúšky a obhajoby dizertačných prác a udeľovať vedecko-akademické hodnosti alebo umelecko-akademické hodnosti. Študenti študijných odborov zriadených podľa predchádzajúcich predpisov a študenti doktorandského štúdia vo vedných odboroch alebo v umeleckých odboroch zriadených podľa predchádzajúcich predpisov dokončia štúdium podľa predchádzajúcich predpisov.

Z uvedeného (ako aj z dôvodovej správy k zákonu č. 131/2002 Z. z.) vyplýva, že na transformáciu vzdelávacích aktivít vrátane akreditácie nových študijných programov a prechodu na kreditový systém zákon poskytuje vysokým školám lehotu do konca roku 2003, pretože od akademického roka 2004/2005 budú môcť prijímať študentov len na štúdium študijných odborov zriadených podľa tohto zákona. V prechodnom období, teda v akademických rokoch 2002/2003 a 2003/2004 budú môcť vysoké školy prijímať študentov aj na štúdium študijných odborov zriadených podľa doterajších predpisov, ak majú v nich právo konať štátne skúšky. Zákon ustanovil, že doteraz priznané práva pre tieto študijné odbory zanikajú v termíne vychádzajúcom z ustanovenia, že v akademickom roku 2003/2004 bude možné naposledy prijať na štúdium týchto študijných odborov študentov. To konkrétne znamená, že práva konať štátne skúšky v študijných odboroch bakalárskeho štúdia priznané podľa doterajších predpisov do nadobudnutia účinnosti zákona č. 131/2002 Z. z. zanikajú 31. decembra 2008, práva konať štátne skúšky v študijných odboroch magisterského a inžinierskeho štúdia, rigorózne skúšky a obhajoby rigorózných prác zanikajú 31. decembra 2010, atď., ak z iných dôvodov nezanikli pred týmito dátumami. Zákon č. 131/2002 Z. z. definitívne ukončil štúdium na neakreditovaných študijných odboroch a v akademickom roku 2002/2003 už nesmie vysoká školy na neakreditované študijné odbory prijímať študentov.

Študent podľa § 109 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z., ktorý v akademickom roku 2002/2003 študoval v študijnom odbore zriadenom podľa doterajších predpisov, môže v tomto odbore študovať len za podmienky, že vysoká škola má právo v nich vykonávať štátne skúšky (aj to len do 31. decembra 2008). Teda jediná podmienka, ktorú zákon kládol,

bola akreditácia študijného programu a zároveň určil lehotu, do kedy je platná akreditácia študijných odborov zriadených podľa predchádzajúcich právnych predpisov.

V čase prijatia žalobcu na štúdium (7. júna 2002) bolo účinné znenie ustanovenia § 92 ods. 3, podľa ktorého študenti v študijnom programe prvého stupňa, v študijnom programe druhého stupňa alebo v študijnom programe podľa § 53 ods. 3 (§ 2 ods. 5), ktorí neprekročili štandardnú dĺžku štúdia (§ 51 ods. 4 písm. h/) ustanovenú pre študijný program, školné neplatia. Z uvedeného vyplýva, že už v čase prijatia si mal byť žalobca vedomý, že ak prekročí štandardnú dĺžku štúdia ustanovenú pre jeho študijný program, je povinný platiť školné. Prekročenie štandardnej dĺžky štúdia musel v tom čase preukazovať napríklad zdravotnými dôvodmi alebo inými vážnymi dôvodmi. Zákon č. 131/2002 Z. z. v období do 31. augusta 2007 určoval platenie školného len v dvoch prípadoch (§ 92 ods. 3 až ods. 6 zákona č. 131/2002 Z. z.):

- prekročenie štandardnej dĺžky štúdia ustanovenej pre študijný program bez vážneho dôvodu.

- štúdium cudzincov.

Iné poplatky ako školné (§ 92 ods. 7 až ods. 10 citovaného zákona) boli platené:

- uchádzačmi o štúdium v súvislosti s materiálnym zabezpečením prijímacieho konania,

- v súvislosti so zabezpečením rigorózneho konania a s obhajobou rigoróznej práce, - za úkony spojené s vydaním diplomu o priznaní akademického titulu absolventom magisterského štúdia, ktorí vykonali rigoróznú skúšku,

- za vydanie dokladov o štúdiu a podobne.

Štandardná dĺžka žalobcovho inžinierskeho študijného programu (resp. „študijného odboru“ podľa predchádzajúceho právneho predpisu) bola päť rokov. Žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal, prečo by mala byť štandardná dĺžka jeho inžinierskeho študijného programu šesťročná (napríklad prostredníctvom povolenia ministerstva, vyjadrenia akreditačnej komisie a podobne). V administratívnom spise sa nenachádza údaj o tom, že žalobcov inžiniersky študijný program by mal trvať šesť rokov, práve naopak.

Žalobca v akademickom roku 2007/2008 študoval šiesty rok v inžinierskom študijnom programe, teda o jeden rok prekročil štandardnú dĺžku štúdia ustanovenej pre tento študijný program, bol teda povinný zaplatiť školné podľa § 92 ods. 3, ods. 4 zákona

č. 131/2002 účinného do 31. augusta 2007 ako aj podľa § 113a ods. 10 zákona č. 131/2002 Z. z. účinného od 1. septembra 2007. Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza obe zákonné ustanovenia najmä z dôvodu prehľadnosti, teda aby bolo zrejmé, že povinnosť študenta platiť školné v prípade prekročenia štandardnej dĺžky štúdia v študijnom programe existovala už v čase prijatia žalobcu na vysokoškolské štúdium, a že táto povinnosť žalobcovi nezanikla ani po účinnosti zákona č. 363/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 363/2007 Z. z.), od 1. septembra 2007.

Zákon č. 363/2007 Z. z. v značnej miere rozšíril povinnosť študentov platiť školné v porovnaní správnym stavom účinným pred 1. septembrom 2007. Od 1. septembra 2007 naďalej zostala povinnosť platiť školné študentom, ktorí prekročili štandardnú dĺžku štúdia (§ 92 ods. 4) a cudzincom (§ 92 ods. 9); okrem toho bolo od 1. septembra 2007 zavedené ročné školné pre jednotlivé študijné programy, ktoré sa vzťahujú na konkrétny akademický rok, a to tak pre dennú, ako aj externú formu štúdia. Takisto bola zavedená povinnosť študenta, ktorý študuje súbežne v jednom akademickom roku dva alebo viac študijných programov poskytovaných verejnou vysokou školou v tom istom stupni, platiť školné v druhom a ďalšom študijnom programe za štúdium v príslušnom akademickom roku (§ 92 ods. 5). Keďže sa mohol rozšíriť okruh platiacich študentov z už existujúcich študentov (čo bol aj prípad žalobcu) zákonodarca upravil prechodné ustanovenia tak, aby bol v ich prípade zachovaný princíp, že povinnosť uhradiť školné sa na nich vzťahuje až prekročením štandardnej dĺžky štúdia. Inými slovami, študentom prijatým na štúdium pred 1. septembrom 2007 nevznikne ďalšia (nová) povinnosť platiť školné, než tomu bolo v čase ich prijatia na štúdium na vysokú školu, teda pred 1. septembrom 2007. Žalobca bol prijatý na vysokoškolské štúdium 7. júna 2002, teda pred 1. septembrom 2007 a v tomto čase existovala povinnosť platiť školné len v prípade prekročenia štandardnej dĺžky štúdia a v prípade cudzincov, preto ani žalobcovi nemohla vzniknúť povinnosť platiť školné z iných, nových dôvodov, ktoré v čase jeho prijatia na štúdium neexistovali, ale len z dôvodu prekročenia štandardnej dĺžky štúdia.

Zákonodarca na túto situáciu pamätal aj v prechodnom ustanovení § 113a zákona č. 131/2002 Z. z. účinného od 1. septembra 2007. Podľa ods. 9 tohto ustanovenia sa

ustanovenia § 92 ods. 3 až 8 nevzťahujú na študentov prijatých na štúdium pred 1. septembrom 2007, ak v príslušnom stupni vysokoškolského vzdelávania neboli prijatí a nezapísali sa na štúdium aj po tomto termíne. Z uvedeného vyplýva, že podmienky „neboli prijatí a nezapísali sa“ musia byť splnené kumulatívne, čo je vyjadrené spojkou „a“, ktorú z logického, systematického a teleologického hľadiska nemožno vykladať ako spojkou alternatívnu. Preto platí, že čo ak len jedna z týchto dvoch podmienok nie je splnená (teda či už študent bol prijatý alebo sa zapísal na štúdium aj po 1. septembri 2007), vzťahujú sa naňho ustanovenia § 92 ods. 3 až ods. 8 zákona č. 131/2002 Z. z. v znení účinnom od 1. septembra 2007. Z dôvodovej správy k citovanému ustanoveniu vyplýva, že má ísť o študenta, ktorý už jeden študijný program študuje a zároveň bol prijatý a zapísaný od akademického roka 2007/2008 (rozhodnutie o prijatí bolo vydané pred účinnosťou tohto zákona) na štúdium bakalárskeho študijného programu, pričom štandardné dĺžky oboch študijných programov sa zrátavajú. Prekročením štandardnej dĺžky oboch štúdií vzniká študentovi povinnosť platiť školné. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v tejto časti stotožnil so žalobcom, pretože krajsky sud nesprávne spájal pojmy „boli prijatí a nezapísali sa“, pričom správne a zákonne malo byť „neboli prijatí a nezapísali sa“. Táto nesprávnosť však nemala za následok nezákonnosť rozhodnutia krajského súdu ako celku.

Štandardná dĺžka žalobcovho štúdia bola desať rokov (päť rokov v študijnom odbore právo a päť rokov v študijnom odbore financie, bankovníctvo a investovanie); žalobca však v akademickom roku 2007/2008 prekročil štandardnú dĺžku štúdia o jeden rok, pretože v študijnom odbore financovanie, bankovníctvo a investovanie v akademickom roku 2007/2008 študoval šiesty rok.

Žalobca bol prijatý na študijný odbor „právo“ a „financie, bankovníctvo a investovanie“ v roku 2002. Žalobca teda podľa § 113a ods. 9 začal študovať pred 1. septembrom 2007 a nebol prijatý ani sa nezapísal na nový študijný program v akademickom roku 2007/2008, preto sa naňho § 92 ods. 3 až ods. 8 zákona č. 131/2002 Z. z. nevzťahuje. Zákonodarca však pamätal aj na túto situáciu a v ustanovení § 113a ods. 10 zákona č. 131/2002 Z. z. zakotvil povinnosť študentom, na ktorých sa nevzťahuje § 92 ods. 3 až ods. 8 zákona č. 131/2002 Z. z. (teda študent podľa odseku 9), uhradiť verejnej vysokej škole alebo štátnej vysokej škole určené ročné školné za každý ďalší rok štúdia, ak študuje študijný program dlhšie, ako je jeho štandardná dĺžka štúdia. Podľa

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v citovaných ustanoveniach nie je nič nelogické, práve naopak. Aby nevznikla situácia, že určitá časť študentov, na ktorých by sa nevzťahovala povinnosť platiť školné podľa § 92 ods. 3 až ods. 8 citovaného zákona, by študovala v študijných programoch dlhšie ako je ustanovená štandardná dĺžka štúdia a zároveň by títo študenti neboli povinní platiť školné pri prekročení štandardnej dĺžky štúdia, tak ako tomu bolo podľa ustanovenia § 92 ods. 3 až ods. 6 zákona č. 131/2002 Z. z. v znení účinnom do 31. augusta 2007, zákonodarca uložil povinnosť platiť školné aj týmto študentom, ale len v prípade, že povinnosť zaplatiť školné v akademickom roku 2007/2008 vo výške 10.500,- Sk (348,53 €), aj keď zrejme omylom okrem ustanovení § 92 ods. 4, 71 ods. 3 písm. b/ zákona č. 131/2002 Z. z. účinného do 31. augusta 2007 neuviedol aj ustanovenie § 113a ods. 10 zákona č. 131/2002 Z. z. účinného od 1. septembra 2007.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dáva do pozornosti, že právnu normu je potrebné vykladať systematicky, historickým, logickým a v neposlednom rade teleologickým výkladom; žiadne zákonné ustanovenie nemožno vykladať izolované bez ostatných ustanovení, či už ustanovení v konkrétnom paragrafe, oddiele alebo zákone. Nemožno z kontextu vytrhnúť poslednú vetu ustanovenia § 109 ods. 1 a nechať ju do súvisu s predchádzajúcimi vetami citovaného ustanovenia. Takisto pri § 113a ods. 9, ods. 10 treba prihliadnuť aj na ustanovenie § 66 ods. 3, ods. 4 zákona č. 131/2002 Z. z. účinné od 1. septembra 2007, keďže tak ustanovenie § 113a, ako aj § 66 ods. 3, ods. 4 a § 92 ods. 3 až ods. 8 citovaného zákona boli zavedené zákonom č. 363/2007 Z. z. a spája sa s nimi rovnaký dátum účinnosti.

Vychádzajúc z uvedených skutočností Krajský súd v Banskej Bystrici nepochybil, keď žalobu žalobcu zamietol, jeho rozhodnutie je vo výroku vecne správne. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.»

22. Predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom najvyššieho súdu

nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

23. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozsudku presvedčil, že najvyšší súd sa námietkami uvedenými v odvolaní sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu v konaní pred všeobecnými súdmi vykonanom dokazovaní.

24. Ústavný súd v závere poznamenáva, že dôvody rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 2 Sžo 47/2011 z 30. mája 2012 sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných právnych noriem. Toto rozhodnutie nevykazuje znaky svojvôle, nevyhodnocuje nové dôkazy a právne závery, konštatuje dostatočne zistený skutkový stav, k čomu najvyšší súd dospel na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, IV. ÚS 110/03, I. ÚS 384/2011). Ústavný súd ešte

pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

25. Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti (príčinnej súvislosti) medzi posudzovaným rozhodnutím najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

26. Sťažovateľ ďalej namietal, že mu *„nebolo doručené vyjadrenie žalovanej k odvolaniu sťažovateľa...“* (pozri bod 8). K uvedenej námietke ústavný súd poznamenáva, že totožnou problematikou sa v predmetnej právnej veci už ústavný súd zaoberal vo svojom náleze sp. zn. II. ÚS 341/09 z 9. decembra 2010 (bod II. B – odôvodnenie nálezu *„k základnému právu vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom“*), v ktorom vyslovil právny názor, s ktorým sa pri posudzovaní aktuálnej sťažnosti plne stotožňuje (pozri bod 8 v spojení s bodom 3). K ďalšej námietke sťažovateľa [*„... zákonná norma o ktorú opiera (najvyšší súd, pozn.) rozhodnutie orgánu verejnej správy je nejednoznačná a zmätočná...“*] ústavný súd poznamenáva, že v jeho právomoci je aj rozhodovanie o súlade všeobecne záväzných predpisov podľa čl. 125 postupom stanoveným v druhej hlave prvom oddiele zákona o ústavnom súde na návrh týmto zákonom oprávnených osôb.

27. *Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa už jeho ďalšími návrhmi nezaoberal.*

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. októbra 2012

